גלג - 1

גלא-גלט [redacted].

ג ל ג ו ל - ←--- גילגול .

2 - גלג

גלגל |גאַלגאַל| - דער, =ים. 1. (לל) ראַד.

1863 " אַרום דעם היכל שטייען צוועלף גלגלים.|...|

4 זיי זענען משגיח אויף די בעלי-צער |...|". אַק,

נופת צופים, 1, ~~ווילנע,~~ - II.

2. הימלישער קערפּער (פּלאַנעט, שטערן).

... " ער וועט אַכטונג געבן אויף דעם אומלויף פֿון

די גלגלים, וואָס זײַנען צעשיידט איינס פֿון דעם

אַנדערן |...|: איין גלגל גייט פֿון מזרח קיין מערב

און דער אַנדערער פֿון מערב קיין מיזרח". ~~חה IV~~, אַק,

~~146~~. תולדות הלדוות IV, 146.

....

רעד: די שפּראַך און דער אויסלייג מאָדערניזירט -

דורכן אויסשרײַבער??

....

1898 " דער גלגל, וואָס רינגלט אַרום די וועלט, ער

וועט אויף אײַך אויסשיסן אַלע פּגעים רעים|...|". 27

3

א. מאַרגענשטערן, ~~עגל הזהב, וואַרשע, ז' 62.~~ 61, 1.

1915 " דער רבי |...| דערציילט חידושים פֿון גאָט,

|...| פֿון דער ערד, |...| און פֿונעם הימל מיט דער 26

זון, מיט דער לבֿנה, |...| און מיט אַלע איבעריקע

גלגלים". ~~שע, קליינע מענטשעלעך מיט קליינע השגות, ז' 201.~~

שלום עליכם, 7 א', 201.

0 גלגל=החוזר |~ = האַקוויזער| (לל) ציקל, ציקלישער

אומדריי (אומבײַט).

1952 " איך יענע בית=השמשותן האָבן מיר נישט געקענט

דעם גלגל=החוזר, וואָס דרייט זיך צווישן טראַכטעניש 29

י.י. טרונק, פּערל 169

און עקזיסטענץ". ~~כרט. זש' צוקונפֿט, נאָוועמבער, ז' 478.~~

1959 " |...| גלגל החוזר פֿון פֿול אָנהייבן און פּונקט

~~פּונקט~~ אזוי פֿיל סופֿן". מ. דייטש, ~~צום נאָענטסטן שטערן~~ 30

~~יידיש, ת"א, ז' 63.~~ 63, 2.

<u>גלגל־המזלות</u> |~=האמאזאָלעס| – (לל) דער קרײַז פֿון דער זון־באַוועגונג אַרום דער ערד, לויט דער פֿאַרשטעלונג פֿון פֿאַרצײַטיקע אַסטראָלאָגן: דער קרײַז איז אײַנגעטיילט אויף צוועלף אָפּשניטן לויט די צוועלף חדשים פֿון יאָר, אין יעדן אָפּשניט איז אָנגעצייכנט דער סימבאָל פֿון דער שטערן־קאָנסטעלאַציע (מזל), וואָס געפֿינט זיך אין דעם געגעבענעם חודש הינטער דעם וועג פֿון דער זון.

1968 "|...| אונדזער פֿיבערדיק זיך קרײַזן אינעם <u>גלגל־המזלות</u>". <u>ל. אליצקי</u>, ~~פֿון גאָלדענעם קרוג~~ 3, 178.

~~ב"א, ד' 178.~~

32

גלגל-חמה |~| =כאַמאַ - (לל) די זון.

1958 " ערשט איבערן קאָפּ איז אים די רגע דורכגעגאַנגען

פּעג 38, [illegible] 31, 44

דער גלגל-חמה". י. קאַפּלאַן, ~~ודש גק, נ' 31~~, 34

ז' 46.

גלגל (ה)חוזר בעולם |גאַלגאַל (האַ)כויזר באָאוילאַם| -

(לל) אַלץ אויף דער וועלט בײַט זיך, חזרט זיך איבער

ציקליש, ס'זײַנען דאָ ירידות און עליות אין לעבן

פֿון מענטשן (מקור: גמרא שבת, דף קנ"א).

1966 " די וועלט זאָגט: 'גלגל החוזר בעולם' - די

וועלט דרייט זיך, הײַנט איז מען אויבן און מאָרגן 31

קען מען זײַן אונטן". מ. אונגער, ~~שמו~~, פּעג 69

.23/III

ד) אַז מע וועט די גלגלים ניט שמירן, וועלן די סוסים ניט פֿירן (שור) – א) איידער מע גייט טאָן עפּעס, דאַרף מען אַלץ צוגרייטן פֿון פֿריִער. ב) (סוב וועגן שוחד) מוז אַ מאָל באַצאָלן שוחד־געלט, כדי עפּעס צו באַקומען.

די גלגלים דרייען זיך און מיר דרייען זיך מיט זיי.

גלג - 7

?נ? ג ל ג ל ע ן|גאַלגלען| ז י ך - אוסטר. (שנש)

קײַקלען זיך, קוילערן זיך ווי ראָד.

1970 " איך האָב זיך געגלגלט|...|". א. צײטלין, 7, 524.

~~אַלע לידער און פּאָעמעס, II, נ"י, ז' 524.~~

8 גלג-גלד

ג ל ו ג ע – די, ס. (רעג. רום) מין קאָפּטער,

קאָפּצודעק אין אַ קאָנישער פֿאָרמע, געניצט צו שיצן

זיך פֿאַר רעגן. Rum: gluga

1886 " דאָרט זעט מען גיין אַ פֿויער |טעקסט:

אײַן בויער| פֿאַרויס מיט איין פֿעלץ איבערגעדעקט מיט 29/43

די האָר אַרויף, דעם קאָפּ איבערגעדעקט מיט אַ גלוגע

|טעקסט: איין גלאָגע|". י. אַרנשטיין, ! איך דאָס [illegible]

חזון ישׂראל [illegible].

8|1 גלג- גלו

?נ? ג ל ו· ו ו נ ע – ---> <u>גלאוונע</u>.

9 גלג - גלט

ג ל ו. ור ק ע - די, =ס. (בעל-עגלהריי) "א קעפּל

פֿון א ראָד" |קטור|. קעפּל = P: główka . 108

9|1 גלז-גלעז

?נ? ג ל ו ז י ר ן - ---< <u>גלאזירן</u>.

10 גלג- 6 [גאַלוכים].

גלוח |גאַלוכער| - דער, =ים. דער וואָס איז אָפּגעראַזירט,
וואָס האָט ניט קיין באָרד.

1872 " |...| ווערן דאָרט אַזוי שלעכט באַהאַנדלט, ווי
53 אַ גלוח אין די קליינע שטעט אויף דער טהרה-ברעט".
~~אמד, שעפקע דער יאנקיצער בחור אין אילוך,~~
~~ווילנע, ז׳ 32.~~ דיק, 58, 32.

1908 " אין שטוב דרייט זיך אַרום |...| אַ גלוח.
52 דאָס איז אַ דײַטש, אַ לערער צו די קינדער". ~~שע,~~
~~אידישע שרייבער, פיר זענען מיר געזעסן, ז׳ 117.~~ שלום עליכם, 5 ד׳, 117.

1929 " |...| אַ וואָגאָן, אָן אָנגעפּילטן מיט יונגע און
56 עלטערע יידן-גלוחים, וואָס פאָרן פון איין גרויסער
שטאָט אין דער צווייטער". ~~בערג, יוסף שבר,~~
~~ווילנע, ז׳ 75.~~ בערגעלסאָן, 12, 75.

גלוט – דער/די, =ן, (דטשמ). 1. גלי, אַנגלי,

גליִענדיקע זאַך, היץ, ברען.

1908 "וואָס אין מיין האַרץ האָט אָפּט געברענט ווי גלוטן,

// דאָס האָב איך |...| צונויפֿגעוועבט אין לעבעדיקע 111

בלומען". ~~מר, שריפֿטן I, נ"י, ז' 193.~~ ראָזנפֿעלד, 3, 2, 193.

1914 " |...| באַלד האָט זי דער זעצער |פֿון מצות|

אַרייַנגעוואָרפֿן אין גלוט און אויסגעצויגן אויפֿן 92

אָנגעברענטן פּאַל". מ. ריוועקין, ~~דער ווילידישער~~ (1), 157.

~~בלוט-בלבול, ווילנע, ז' 157.~~

1927 " זי |די שטאָט| שליסט אים איַין מיט טויזנט

אַנדערע אין גלוט פֿון אייַזנוועוונט". ~~מלה,~~ מ. האַלפּערן (1 75

~~אין ניו-יאָרק, ווארשע, ז' 85.~~ 85, 2.

1963 " דער סובטראָפּישער זומער אין זייַן העכסטער

גלוט האָט שוין געענדט צום טוף". י. שפּיגל, 3א, 272. 86

~~די בריק, ת"א, ז' 272.~~

12 גלג-6

2. (פּיג) הייסער, שטאַרקער געפּיל.

1866 " |...| זען, וואָס פֿאַר אַ גלוט עס גליט נאָך אין

די הערצער |...| צו אונדזער הייליקע לאַנד". דיק, 24, 20. 72

~~|אמד|, דיא עשרת השבטים, ווילנע, ז' 20.~~

1912 " זיינע ליפּן זיינען געווען פֿאַרשמאַכט, אַקוראַט

ווי אַן אינעווייניקסטע גלוט וואָלט זיי איינגעטריקנט". 76

~~זשיט, שריפֿטן III, נ"י, ז' 216.~~ 216, 4.

1930/1925 " אַ, דער סם אינעם גלוט!// אַ, די נעכט

איך מיין בלוט |...|". ~~דא, ווילאַלעט,~~ אינהאַון, 6, 9. 80

גלוטהיץ - די, =ן. שטאַרקע היץ, חמימה |ראַכקינד|.

גלוטרויט - אדי/אדוו. רויט ווי א גליענדיקע זאַך,

ווי פייער.

1921 " און זוניק ביים פאַלק האָט צעשפילט זיך דאָס בלוט,

// עס פלאַקערט די הויפטשטאָט מיט גלוטרויטן 70

מוט". ~~אל, ציט לידער און פאעמעס III, ז' 79.~~

לייוויק, ג"ט 3, 79.

ם ---> 1.

1544 " אויוויא דער שטארקן העלדן וויא ליגן זיא

אוי וויא

אין דעם בלוט. // ~~אוווויא~~ מיין גיזיל יהונתן מיין 90

שמואל דוך

הערץ ברענט וויא איין גלוט". שב, ~~סטראַפע~~ 872.

1700 " דאש איז איין שטראף פון דען מלכי פורטיגאל

דז זיא איין ווידר שפעניגן טונן נאהנט צו איינם 119

גלוט פייאר אונ לאזן איך ניט שלאפן". ~~איבן~~

~~ר' אליקים חזן |...|, ר' שלמה ווירגא, יהודה,~~ שבט יהודה,

~~אמשטרדם, ת"ס,~~ דף עח - I.

|| **גלוטונג** - די, =ען. (עלט?דטשמ?) דזוו גלוט, ב 2.

1936 " א גלוטונג האָט מיך אָנגעכאַפּט פאַר די רשעים".

~~נגת, קי"ט, - 53.~~ אורי גרינס, 3, קי"ט - 53.

?נ? ג ל ו ט י נ' ן - <u>דער, בא</u>. איינער פֿון די
באַשטאַנדטיילן פֿון בלוט|<u>סטומש</u> 241|.

15 גלג 6

ג ל ו ט י ק - אַדי/אַדוו. (דטשמ) גליִענדיק, גליִיק,
ברענענדיק, הייס.

1907 " און שמעלצן וועסטו זיי, די קנעכטהערצער,
די ליים-מוחות, // און לײַטערן און רייניקן// 101
אין פֿײַער אין דעם גלוטיקן". יהואש, |לידר?|
"אַלטע פּסוקים-נײַ פֿאַרטײַטשט".

1930 " ווי אַפּאָקאַליפּטיש בלוטיק//הענגט זי פּאַר דער
לײַדוועלט גלוטיק // גרויס און גרויזאַם אין די 101
הייכן, // ווי א פֿאַמענדיקער צייכן". ~~אַלט~~ לייוויק, 3, 6, 1,
~~צייט לידער און פּאָעמען I, נ"י, ז' 315.~~ .315

1968 " גלוטיקע ברוסטשנעבלעך פֿון מאַניִענדיקן רויט
|...|". ~~לע, אַפּקלייב, נ"י, ז' 18.~~
מאַנטוס, 6, 18.

16 – גלג-ט

ג ל ו ט ע ן – דער, באַ. איינער פֿון די באַשטאַנדטײלן

פֿון ~~איך~~ // בלוט |סטוטש| 241.

1916 " |...| מע פֿלעגט צוגרייטן פֿון אַ סאָרט ווייץ,

וואָס איז רײַך אין דעם קלעפּיקן שטאָף גלוטען". 116

י. מעריסאָן, ~~היגיענע, נ"י, ד'~~ 16, צ' [?].

16/10 - גל

גלוסטשאַפּיק - אדי-אדוור, (נש) וואָס רופּט

אַרויס גלוסט |אוהוו|.

?ן?

ג ל ד י א ל י ה ו - ---> גילדי אליהו.

גלוי ראש - ← בגלוי ראש.

18 גליב - 6

?נ? ג ל ו י ב - דער, =ן. (שנש) גלויבן, דאָס גלייבן.

1937–1939 " מײַן געדאַכט צו פאַרקאַניפּן// מיט דיר

130 און דײַן גלויב". ~~סוצ, ציט פון |II?|, 1963,~~

~~ז' 124:~~ פֿולקעװער, ג' 4, 124.

ג ל ו י ב ה אַ פֿ ט י ק – ---> גלייבהאַפֿטיק.

גלג- ט

גלו-

ג ל ו י ב ו נ ג - ←--- גלייבונג.

21 – גלג-6

ג ל ו י ב י ק – ←--- גלייביק.

22 – גלג-ר

ג ל ו י ב י ק י י ט – <---- גלייביקייט.

23 גלג-6

ג ל ו י ב ל ע ך — ----> גלייבלעך.

24 - גלג-ל

21

ג ל ו י ב ן **I** - דער. 1. <u>בא</u>. איבערצײַגונג, אַבסאָלוטע זיכערקייט אין דער אמתדיקייט פֿון עפּעס, אַז עפּעס עקזיסטירט, קומט פֿאָר אָדער וועט מקוים ווערן.

% פֿעסטער <u>גלויבן</u>. דער <u>גלויבן</u> אין יושר און גערעכטיקייט איז נאָך בײַ אים שטאַרק.

25. גלאַ-גלט

1864 "מיר איז אַרײַן אַן אַפּיקורסישער געדאַנק נישט
צו באַניגענען זיך מיט דעם גלויבן אין דער מאַמעס 181/א
ווערטער, נאָר טאַקע אַליין צו פּרוּוון |...|". מאָנצ׳לע, 12, 14.

~~ממוס, דאָס קליינע מענטשעלע, 6, ציט קאַנק 14.~~

... "אַלטער גלויבן, אַלטע האָפֿנונג // ציט זיך פֿון
מײַן האַרץ אַרויס |...|". א. רייזען, ליד "אַלטער גלויבן". 197

1930 "מאַך לײַכט זײַן לאַסט,// וואָס דריקט מיך צו
דער ערד,// באַפֿליגל אים מיט יענעם גרויסן גלויבן|...|". 197/1
אײַנהאָרן, 6, 65.

1975 "|...| בײַ דעם אַלעמען איז מײַן גלויבן אין
מענטשלעכן פֿאָרשריט געוואָרן שטאַרקער, נישט שוואַכער". 1975/א ?
באַשעוויס, 6, 257 - 258.

2. איבערצײַגונג אין דער עקזיסטענץ פֿון אַן איבערנאַטירלעכן
כּוח - גאָט - וואָס איז די סיבה און גורם פֿון אַלץ
אין אוניווערס. % די גרויליקע איבערלעבונגען אין
געטאָ האָבן צעטרייסלט זײַן גלויבן, ער איז געוואָרן
אַן אַפּיקורס.

~~[illegible] צאסדייסלט זיך גלויבן [illegible]~~

[redacted]

1888 "ווארשתיך לי באמונה', איך האָב דיך פֿאַרקנסט
217/א צו מיר מיט דעם גלויבן, 'וידעת את ה' ', און דו
זאָלסט וויסן וואָס פֿאַרא גאָט דו האָסט". ~~ממוס,~~ מענדעלע,
~~ווינטשפינגערל, ציט אויסג ווארשע 1913,~~ [illegible] 3, 56.
~~ז' 56.~~

1912 " מאַטעריאַליזם קאָן מען ניט אָפּרייסן פֿון דעם
217 אַטעיזם, און דעם אידעאַליזם ניט אָפּרייסן פֿון דעם
גלויבן אין גאָט". ~~זשיטאָ III, נ"י, ז' 34.~~
פשיטלאַווסקי, 3, 34.

1935 " דער שׂטן האָט דערוועקט אַ שווערן קטרוג אין
219/א הימל קעגן יענע, וואָס זענען וואַקלדיק אין זייער
גלויבן, און דערפֿאַר איז דער קץ אָפּגעלייגט געוואָרן".
~~באַש, שׂטן אין גאָריי, ציט קאַנק, 148.~~
באַשעוויס, 1, 148.

1957 " אַפּטער ווערט דער עניין אַרומגערעדט אין חסידות.

|...| אין געטלעכקייט |איז דאָך| מער פֿאַסנד דאָס 219

וואָרט גלויבן ווי דאָס וואָרט פֿאַרשטאַנד". לדבֿ, שניאורסון

ג"י, 2, דף קמ"ח.

3. מצ גלויבנס. באַשטימטע סיסטעם פֿון דאָגמעס(הלכות, מצוות) און מנהגים/קולט, וואָס ווערן אָנגענומען ווי געגעבן פֿון גאָט; רעליגיע, דת. % דער ייִדישער גלויבן. קריסטלעכער גלויבן. די אַראַבער געהערן צום מחמדאַנישן גלויבן. אין דעם לאַנד לעבן מענטשן פֿון פֿאַרשיידענע גלויבנס.

1888 " מײַנע חברים זענען פֿון מענטשן פֿון 'משהס גלויבן', |...| און איך בין אַ פֿאַלקסקינד, אַ ייִד ווי אַלע מײַנע עלטערן, טאַטעס און זיידעס". מענדעלע, ממוס, ווינטשפֿינגערל II, ציט אויסג ווארשע 426, 3

1913, ז' 426.

28 " ס'איז אַנגעקומען |...| פֿון דער גובערניע אַ 1902

פּאַפּיר, מע זאָל אויסשליסן פֿון יִידישן קהל בנימינען, 155

|...| מחמת ער האָט אָנגענומען אַן אַנדער גלויבן".

~~שע, א ווינגרישע בילעט, צייט אַלע ווערק II,~~

~~נ"י, 1944, ז' 39.~~ שלום עליכם, 26, 39.

1970 " עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז אַלע אַרום

מיינע בעלי-בתים ווייסן וועגן מיר און זיי האָבן 204

באַשלאָסן מיך איבערצופֿירן "אין גאַנצן" אויפֿן

קאַטוילישן גלויבן". י. באַגדאַן, ~~יזב זלאַטשעווער~~, 7,

~~ת"א,~~ 368.

4. צוטרוי, דאָס פֿאַרלאָזן זיך אויף מענטשן, אויף

זייער ערלעכקייט, יושר, כוח. % דער גלויבן

אין זײַן דאָקטאָר האָט אים היפּש געהאָלפֿן געזונט

צו ווערן. די סאָלדאַטן האָבן פֿאַרלוירן דעם

גלויבן אין זייערע קאָמאַנדירן.

0 גלויבנס-אַרטיקל - דער, =ען. (עלט?) רעליגיעזע דאַגמע, הלכה.

1865 " אין פֿראַנקרייך האָט די רעגירונג פֿאַרבאָטן, מען זאָל אין קיין צייטונג ניט קאָפּירן די ווערטער וואָס דער פּאַפּסט |=פּויפּס| שטעלט אַנידער קעגן דער ציוויליזאַציע, גלײַך עס וואָלטן געווען רעליגיעזע דאַגמען (גלויבנס-אַרטיקל, עיקרים)". קמ, [illegible], [illegible]

ד 83 פּעז 177, נ', 3, 83.

גלויבנבײַט - דער, =ן. |אהוו|. דאָס איבערגיין פֿון איין רעליגיע צו אַ צווייטער.

גלויבנס-ברודער - דער, ~ ברידער. דער וואָס געהערט צו דעם זעלבן גלויבן (רעליגיע).

1865 " אַ חוץ דעם קלאָגן זיי זיך |די פּערסישע ייִדן| אויף אַלעם, וואָס זיי מוזן איבערטראָגן און בעטן

30 גלגל

אונדזערע אײַנפֿלוסרײַכע גלויבנס-ברידער אין ענגלאַנד און פֿראַנקרײַך, זײ זאָלן זיך זײערער

פֿיל 177

אָננעמען". ~~קס~~, נ' 31, ז' 478.

גלויבנס-גענאָסע - דער, ~ גענאָסן. (דטשמ)
דזוו דפוו.

1929 " גמליאל דער 'איזראַעליט' האָט זיך געפֿילט
פֿרעמד צווישן די שכנים פּראָטעסטאַנטן, |האָט ער| 241
געפּלאַנט צו פֿאַרקויפֿן זײַן נחלה און אַריבער צו זײַנע
גלויבנס-גענאָסן, ווו ס'ווערט אָפּגעהיט שבת".
~~אַפּאַ VIII, ווילנע, ז' 110.~~ אַפּאַ 10, 12, 110.

1943 " ער שוינט זײ נישט, די גלויבנס-גענאָסן
זײַנע, נישט די שכנים, די געשעפֿטלײַט". ~~יזז~~, י.י. זינגער, 239
~~משפּחה קאַרנאַווסקי, ז' 23.~~ 7, 23.

גלויבן-היילונג - די, בא.|סטוטש 612|.בנב.

גלויבן-היילער - דער, =ס. |סטוטש 427|. בנב.

גלויבנס-פרײַהייט - די, בא. דאָס רעכט צו האַלטן זיך בײַ דער אייגענער רעליגיע, אָפּצוהאַלטן גאָטס דינסטן און אויספֿירן אַנדערע אַספּעקטן פֿון קולט.

1866 " זיי |די טערקן| זענען |...| ניט אומשטאַנד געווען |...| צוצוצײַען צו זיך דורך מילדע געזעצן, 246
דורך טאָלעראַנץ און גלויבנס-פרײַהייט, וואָרעם
דאָס אַלץ ליגט נישט אין מאַהמעדאַנישן כאַראַקטער". [illegible]
[illegible] 177 ~~קמ,~~ נ' 1, ז' 10.

גלויבן-קוראַציע - די, בא.|סטוטש 427|. בנב.

אַפּאָסטאָלישער גלויבן – קאַטאָליציזם, רוימיש-קאַטוילישער גלויבן.

בלינדער גלויבן – אַבסאָלוטער גלויבן אין עפּעס/עמעצן, ניט געבויט אויף קיין שום רעאַלע יסודות, אַפּט אַפּילו קעגן שכל-הישר.

1934 " קיין שום תירוץ האָט נישט געקאָנט פֿאַרענטפֿערן די פֿראַגע, נאָר דער בלינדער איבערגעגעבענער גלויבן און בטחון, אַז אַלץ וואָס גאָט טוט, טוט ער פֿאַר דאָס בעסטע פֿון די מענטשן". אַש, [?] 5, 6

~~תהילים-ייד, ווארשע,~~

אננעמען אַ גלויבן – באַקערן זיך צו אַ געוויסער רעליגיע.

בייטן דעם גלויבן – איבערגיין פֿון איין רעליגיע צו דער צווייטער.

פֿארלירן דעם גלויבן – אויפֿהערן צו גלייבן.

אונטן און אויבן איין גלויבן (שוו) – בנב.

"ער האט דארט טראגנען גלויבן" – "ער איז אַ גרויסער בטוח" |קטוו|.

איין אויג האט מער גלויבן ווי צוויי אויערן (שוו) – מע קאָן האָבן מער צוטרוי צו איינעם וואָס זאָגט אַז ער האָט עפּעס געזען, ווי צו צוויי וואָס זאָגן אַז זיי האָבן וועגן דעם געהערט.

ם ← 1.

1739 " דיא (בושה) און דער <u>גלויבן</u> זיין אן אייננדר

זעהר גנויא ביהעפטיט, ווען איינס אוועק גיאט

פאלגט דז אנדרי נאך". <u>ס' מבחר הפנינים</u>,

~~הומבורג,~~ דף ט"ו - I.

.2 ←-----

1716 " גלייך אז דש <u>גלויבן</u> פון דיא אייניקייט פון

גאט, מוז מן ביטראכטן אוב מיר זיינן שולדיק דרויף 187

צו דענקן מיט אונזר שכל |...|". ~~חה I, אמשט,~~ חובות

הלבבות, 1 ~~דף~~ 3 - II.

.3 ←-----

1700 " אזו שיקט ער צו דען יודן |...| דז זיא זאלטן

גלויבן אן וואש פאר איין גלויבן דז זיא וועלין, 156

דען ווען מן זיא זאלט ניטן צו איינם גלויבן דא

איז קיין נוץ ניט דען איין גניטה זאך איז ניט גוט".

איבז. ~~ר' אליקים חזן~~ |...|, ~~ר' שלמה ווירגא,~~

<u>שבט יהודה</u>, ~~אמשטרדם,~~ דף ג - I.

1783 " די ארזאך פון דעם גאנצן אוהן-גליק בשטעהט

184 אין דעם: בייא דער בי מעלטי גרעניץ האבן אלי דען

רוזישן <u>גלויבן</u> וועלכי געגענט ווערדן יוונים,

וועלכי גרוישע פיינד פון יְהודים זיינען".

<u>מעשה גדולה מן אומן</u>, ~~פרדרא~~ <u>ציט השב</u> V.

4. ←-------

1732 " |...| די גנעדיגי קאמיסיאן זאלין אים קיין

224 <u>גלויבן</u> געבן עז איז אלש ניט וואר". <u>א. פראגער</u>,

<u>פאמיליען-מגילה</u>, <u>ציט ש. פרידלאנד</u>, <u>וואכשטיין-בוך</u>.

36 – גלג-6

ג ל ו י ב ן II – אוטוו. ----< גלייבן.

36|, — גלג

ג ל ו י ב נ ס ו ו ע ר ד י ק — ----> גלייבנסווערטיק.

37 – גלג-ט

ג ל ו י ב נ ס ו ו ע ר ט – ----> גלייבנסווערט.

38 - גלג-גלע

גלויבעכץ - ---> גלייבעכץ.

ג ל ו י ב ע נ י ש – ← <u>גלייבעניש</u>.

40 - גלאַ - גלאַט

ג ל ו י ב ע ר - ---> גלייבער.

41 גלג-6

ג ל ו י ב ע ר ז אַ ל ץ |גלאָובער...| - די, באַ.

(כעמיע/מעד) זאַלץ פֿון שוועבל-זויערן נאַטריום

(פֿאָרמל: NA_2SO_4), געניצט אין דער מעדיצין

1900 " ווען די קליידער זײַנען אָבער געפֿאַרבט ניט

282 מיט קיין עכטע פֿאַרבן, קאָן מען זיי אָפּט מאָל אַראָפּציִען

|די פֿלעקן| נאָר דורך אויסקאָכן מיט ריינע וואַסער,

אָדער מ׳קאָכט זיי אויס אין וואַסער מיט גלויבערזאַלץ".

(1), 52.

ש. שפּיראָ, ~~קליידער פֿאַרבערײַ, וואַרשע, ז׳ 52.~~

1910 " ער |דער דאָקטאָר| פֿאַרשרײַבט אונדז קובעבע

מ. ראָזענפֿעלד, 7, 297

278 מיט לאַקריץ, גלויבערזאַלץ |...|". מר, ~~שריפֿטן IV,~~

~~נ"י, ז׳ 297.~~

1926 " ביי געוויינטלעכע עצירות |...| איז גראָד

279 בעסער ניט צו געבן קיין ריצנאייל, נאָר אַן אַנדער

מיטל: ביטערזאַלץ, גלויבערזאַלץ". ~~דשׂ׳ פגעוז,~~ פֿלו 151,

נ׳ 17, ~~ווילנע.~~

גלא-גלט.

גלוי וידוע | גאַלוי וועיאַדוא | - אדוו פּר.

(לל) באַקאַנט/באַוווּסט, אָפן, קלאָר און דײַטלעך.

% ס'איז גלוי וידוע, אַז יענער פּאַרשוין איז אַן אפּיקורס,
ער רייכערט אַפילו אום שבת בפּרהסיה.

1883 " און עס איז דאָך גלוי וידוע פּאַר הקב"ה, דאָס
אַלע זײַנע | יעקב אָבינוס | מחשבות און מעשים זײַנען 129
געווען באמת ובתמים". גופת צופים ~~(אויף חדמט)~~,
~~ווילנע~~, II ד' 54 - I.

1953 " עס איז גלוי וידוע פּאַר מיר, אַז ר' לוי-יצחק,
די קרויען פּון מײַנע תלמידים, וועט האָבן אויסצושטיין 128
פּיל צרות". צ. כהן, ~~דער רבי פּון באַרדיטשעוו~~, 2, 66.

[illegible]

43 - גליג-ו

30

??נ?   ג ל ו ך - דער, |=ך?|. (פּעיאַ) טויבער.
P: glucky

1936 " טויבער גלוך! שטומער בעבליאַק! אַרויס גייַ!

291 נעם דיר ס'פּעקל, מאַרש!". ש. האַראַנטשיק, 3, 195.

~~שטאַרקע מענטשן, ציט אַנט ז' 195.~~

רעד: ס'איז דאָך אַ טאַוטאָלאָגיע! מסופק, צי ס'איז
אַן אַלגעמיין געניצט זידלוואָרט...

44 - גלגל

P:gluchnąć

?נ? ג ל ו כ נ י ע ן - אוטוו. (פויל, נא).

1. טויב ווערן, אויפהערן צו הערן גוט.

2. (פיג) "ניט ווען הערן, וואס יענער זאגט"|קטוו|.

% "איך רעד און ער גלוכניעט"|קטוו|.

רעד: מסופק צו מע דארף דאס ווארט: דא אין יידיש עטלעכע שענערע זאגעכצן: מאכט זיך טויב (פאר א טויבן), שפילט דעם טויבן מאיר, און נאך...

גלומען זיך - אוטוו. (עלט, סלאַוו)

חוזק מאַכן, מאַכן צו שפּאַס, איזדיעקעווען זיך.

% גלומען זיך איבער עמעצן. מע טאָר זיך ניט גלומען
איבער אַ קאַליקע.

Ук: глумитися
R: глумиться

1819 " דעהן מאל ווערט דיא (נשמה) גנומן, // אונ׳
גלייך אין גיהנם מוז זי קומן// אוף איין צייט 298
טוען זיי |די מלאכי-חבלה| זיך איבר יער גלומן".
ספר ישרי לב, ~~ווילנע והורדנא, תקע"ט,~~ דף כז- I.

1901 " זאַלסט בעטן ביי אים ישרנות// דאָס ער זאָל
האָבן רחמנות// און זאָל זיך אַזוי איבער יידן ניט 299
גלומען". ~~אַ~~ בודזאַן, ~~המן מיט מרדכין,~~ (1) 13, 1
~~ווילנע, ז' 13.~~

46 - גלגל

ג ל ו מ צ ע ר ן - אוטוו. דזוו גלימצערן.

1959 " |...| און פאליטיש גלומצערט ערגעץ ווו א

האפענונג אויפצושטעלן א גרויסע מלוכה". 303

ש. מארגאשעס, ~~צ' טאג~~ פאר 68, !!!/14.

רעד: גאנץ מיגלעך, אז ס'איז סתם א טעות פון בחור הזעצער וואס האט אריינגעהאקט א וואוו שטאט א יוד.

47 גלוסט

ג ל ו ס ט – דער, =ן. שטאַרקער חשק, באַגער, תשוקה, תאווה (אויך געשלעכטלעכע). % גלוסט צו/נאָך עפּעס/ עמעצן. דער גלוסט נאָך פאַרגעניגנס האָט זיי פאַרדאָרבן. ער באַהאַלט גוט זיַין גלוסט צו יענער פרוי. דער בחור וויַיזט אַרויס אַ שטאַרקן גלוסט צו לערנען.

1832 " מען זאָל איינהאַלטן די אויגן |...| ניט צו זען אויף וואָס מען טאָר ניט ומכל-שכן ניט איינצוקוקן זיך מיט כוונה ווען ניט אפילו מיט א גלוסט 323

|טעקסט: געלוסט|=הארץ". ~~פוקח עורים.~~ ~~שקלאוו,~~

דוד קער ~~ההרק טשאווצ~~ זלמן 2 אות יג.

~~אות י"ז~~ ~~|אויטליניג מאדערניזירט' דורלך אויסשרייבער|.~~

... " ווען עס טרעפט אַ גליק, אַז דער מאַן און וויַיב זענען מענטשן, ד"ה, מיט קלאָרן שכל, ניט בהמות וואָס דאַרפן נאָר די בהמהשע גלוסטן ערפילן". ~~א. מ.~~ ראשין, (1) 105 313

1930* " |...| שטייען אַלע פֿענצטער אויסגעשפּיגלטע,//

טיף אין ברען פֿון גלוסטן באַנגע". ~~אַל, לידער~~ 314

~~און פּאָעמען I, נ"י, 1938, ז' 329.~~ 329, 1

1957 " השי"ת וואָס האָט אַ גלוסט צו תּפֿילת הצדיקים

|...| האָט געמאַכט רעגענען". ~~לדב, נ"י,~~ 325

2, דף כ"ב.

☐ צו דער שפּיץ ברוסט האָט איטלעכער אַ גלוסט (שור) –

צו אַ גוטער זאַך האָט איטלעכער חשק. 315

ם גלושט/גילושט.

1.

... "תשוקתו – זין גלושט". רייכלין 8,

שיר השירים ז – י"א. 312

1610 " |...| און' עז שפּרושט דער רוק ביין און'

ער ווער איבר לאדן דער רוק בראטן און' עש ווערט 308

פור שטערט דער גילושט". ~~שת,~~ קהלת, יב–ה.

טייטש-חומש

49 גלא-גלט 6

גלא-גלט 94.

1722 " זאל ער גווינען צדקה צו געבן אונ׳ ער זאל

פון זיך אב טון דיא גילושטן אונ׳ און רעכט געלט

צו האבן". ~~איבן. מ. פרנקפורט~~ ...

מנורת המאור, ~~אמשטרדם,~~ דף רכ"ט.

50 - גלנ-ט

ג ל ו ס ט ו נ ג I - די, =עך. דזוו גלוסט.

1839 " דיא תורה איז דרום ניט גיגעבן גיווארן צו

338 דען ענגלען |= מלאָכים| דער ווייל זיא קיין

גילושטונג אונטר ווארפן זייך |...|". ר' משה

בר' אליהו, ~~מלאכי קודש, ווארשע.~~ (1).

1936 " |...| נישט דערטרונקען אירע גלוסטונגען,

351 ווי די חבֿרטעס אירע, אין פּלאַטאָנישע ליבעס |...|".

י. י. זינגער, 6, 446.

~~י"ז, ברידער אשכנזי, ווארשע, ז' 446.~~

1966 " די ערשטע גלוסטונג זייַנע איז געווען -

גענענען // און אַלץ וואָס אַרום אים, באַרירנדיק,

דערקענען". ~~מאסקווע, מײַן אוצער, האל,~~

~~ז' 274.~~ האַלקין, 4, 274.

ס 1626 " |...| זייך ישראלז פליגל צו גידעקט גיוועזן

מיט דען (כסף) כלומר מיט די מצות אונ' מיט דען

גלוסטונג פון דער תורה". ~~סהמ,~~ תהילים סח-טו,

~~לובלין.~~

ספר המגיד 1,

51 גלג ט

ג ל ו ס ט ו נ ג II - די, בא. (טערמ, כעמיע)

די אייגנשאַפט פֿון אַ שטאָף צו קומען אין קעגנזײַטיקער באַווירקונג מיט אַן אַנדער שטאָף. [די נײַע שול, ווילנע, 1921 (5)].

342 רעד: די ווילקאמירער טערמינאלאגיע | טערמינעס אין כעמיע, 1926 |
האט אָפּגעפרעגט - מיט רעכט - דעם דאזיקן טערמין,
" וואס פירט אריין א געוויסע מיסטיק", און לייגט פאר
"אַפֿיניטעט".

גלוסטיק – <u>אדי/אדוו.</u> 1. וואס איז פול מיט
גלוסט.

1877 " זיי קלאגן, ווייל זיי וועלן געהרגעט ווערן
און אויף דער גלוסטיקער |<u>טעקסט:</u> <u>גליסטגער</u>| 372
שטאט ירושלים דאס זי וועט געאקערט ווערן אזוי
ווי א פעלד". <u>ישעיה</u>, <u>פירוש עברי-טייטש</u>, אידיש [ווער?],
~~לעמבערג.~~

1944 " האבן די אויגן אונטער דער גרויסער סאמעטענער
יארמלקע <u>גלוסטיק</u> געגלאנצט ווי ביי א וואלף". 363/א
~~ייט, פוילן I, נ"י,~~ ז' 116. טרונק, 3, 116.

... " זיין נפש איז נאך <u>גלוסטיק</u> און דארשטיק צו
גאט |...| און ער שטילט ניט איין זיין דארשט מיט 365
די וואסער פון דער תורה". <u>ליקוטי אמרים</u>, ~~חביא,~~ אידיש [ווער?]
~~אידיש, |נ"כ?|,~~ דף נו – קיא.

רעד: געזוכט, געזוכט און דאך ניט געפונען ווער
איז דער מחבר (איבערזעצער?) און די דאטע, ארט –
מסתמא דא איין ייווא דאס בוך.

2. וואָס וועקט אויף אַ גלוסט, וואָס מע האָט דערצו
חשק, באַגער.

1811 " נאם דיר איך פינגריל אודר א גלוסטיקי כלי
וואש זיא איז טייאר איך דייני אוגין |...|". 356
~~איבז ר' משה בר' נחן נטע~~ |...|, קה, ~~סדילקאוו~~, קו הישר
~~תקפ"א~~, 4, פרק ה, דף 2 – II.

1898 " אַז איך בין אַ ביסעלע קאַרג, פֿאַר וואָס זאָל איך
אַוועקגעבן דאָס געלט, מײַנע טײַערע גלוסטיקע 364
|טעקסט: גליסטיג| קלינגערס?". ~~א.~~ מארגענשטערן, 1, 93
עגל הזהב, ~~ווארשע, ז' 93.~~

1930 " |...| איילנוויַיז געמאַסטן דיַינע וויַיטן
גלוסטיקע, צו רויע ערד!". ~~א.~~ שומיאַטשער, 1, ל, [?]. 362
~~איין שעהען פון ליבשאפט, ווילנע, ז'~~

1946 " |...| גענעבן צו לייענען פֿון די גלוסטיקסטע
און פֿאַרבאַטנסטע ספֿרים פֿון דער השכלה". ~~ריט,~~ טרונק, 2, 174.
~~פוילן II, נ"י, ד' 174.~~

▫ גלושטיג/גילושטיג.

1676 " איין איטליכר ניידר איז איין גילושטיגר
אונ' איין גילושטיגר מוש זיך היטן דש ער ניט 411
ווערט איין ניידר עש קומט איין בויז פֿום אנדרן".
ברנט שפיגל, 3, ~~פפד"מ,~~ פרק מד.

.2 ←-----

1744 " |...| אלי מענשליכי גלוסטיגי אפטיטליכי

368 זאכין דיא ווערן אלי פר רויבט אונ פר ווישט".

~~איבו, ר' אייזיק אויערבאך, ר' ידעיה הפניני~~ |...|,

~~בחינות עולם, וולצבאך, תק"ד,~~ בחינות עולם, 1, דף ו' - ז.

|| גילושטיגונג - חשק, באגער.

1668 " דניאל איין מאן דער גילושטיגונג אונ' איין

373 קנעכט גאטש". יוסיפון, ~~אמשטרדם,~~ 3, דף יא.

56 – גלגל-ט

ג ל ו ס ט י ק יי ט – די/דאָס. =ן. אייגנשאַפֿט אָדער

מצבֿ פֿון זײַן גלוסטיק, צו האָבן גלוסטן.

1839 " דיא תורה איז דרום ניט גיגעבן גיווארן צו

דען ענגלען דער ווייל זיא קיין גילושטונג אונטר 338

ווארפן זיין, |...| אבר דער מענש איז אונטר

ווארפן דיא שוואכי נטויאר |=נאטור| דער גלושטיקייט".

ר' משה בר' אליהו, ~~מלאכי קודש, ווארשע.~~ (1), צ' [?].

1907 "|...| און דאָס אַלץ טרעפֿט זיך בײַ זיי |בײַ די

רשעים| ווײַל זיי זענען להוט נאָך דער גלוסטיקייט 396

פֿון דער וועלט, וואָס דאָס איז דער שורש פֿון אַלע

קנאות און תאוות און עבֿירות". מנורת המאור, 2, (אויך [ווילנע?],)

~~ווילנע,~~ ז' 26 – I.

1949 " בורמאַן, - האָט זי שטיל פֿון אָט דער גלוסטיקייט

ארויסגעציטערט, - איר זייט, דאַכט זיך, געשלאָפֿן". 374

דמוגזלסאָן, 2, 9.

~~בערג, איך א פארגרעבטער שטאט, ווילנע, ז' 9.~~

1955 " |...| איז ער זיך אומגערן מודה, אַז אַזאַ

זעלבסט-פֿאַרלייקענונג, אַזאַ אָפּטייטונג פֿון גלוסטיקייטן 381

איז טויט". ב. ריווקין, ~~ה. לייוויק |...|,~~ 3, 57.

~~ב"א, ז' 57.~~

ם גילושטיקייט.

1679 " |...| אונ' די גילושטיקייט פון דעם, יצר

הרע דיך אונ' דיינש גלייכן צום ביזן אן צו ריידן 379

|...|". בליץ, בראשית, ד - ז.

1716 " |...| אלירלייא האנדל אונ' ווערקן דיא דארום

אסור זיין ווייל זיא פר שטערקן דען כוח פון דיא 405

גילושטיקייט". ~~חה I, אמשט,~~ דף מז - II.

חובות הלבבות, 1, 1

58 - גלג-6

ג ל ו ס ט י ק ן - אוטוו. (עלט) דזוו גלוסטן.

" אַזוי איז אויך די נשמה פֿון דעם מענטשן, [2/956]

|...| וויל זי און גלוסטיקט, לויט איר נאַטור,

זיך אָפּצושיידן און אַרויסגייען פֿון דעם גוף". אויך [ווע?]

לקוטי-אמרים, תניא, ~~אלדיש~~, |נ"יי?|, מח - 48. 409

גלוסטן - 1. אוטור. פילן אַ שטאַרקן באַגער,
דראַנג, אָפט אין זינען פון סעקסועלער תאווה.
% גלוסטן צו עפּעס/עמעצן, (זך) גלוסטן נאָך עפּעס.
מע דאַרף ניט גלוסטן צו פרעמדע זאַכן. ער גלוסט
צו דער שיינער פרוי.

1888 " עפּעס בענקט עס | דאָס האַרץ |, גלוסט עס,
נישט צו וויסן וואָס און נאָך וואָס". ~~ממס,~~ מענדעלע, 461
~~וויִנטשפּינגערל II, ציט אויסג ווארשע 1913,~~ 330, 3.
~~ז' 330.~~

1932 " |...| די וויַיבער האָבן צו אים געגלוסט,
דען ער איז אַ שיינער מאַן געווען". ~~ייז,~~ י.י. זינגער, 447
~~יאשע קאלב, ציט אויסג נ"י, 1952, ז' 75.~~ כא, 75.

1968 " |...| דאָס אַלץ זאָל ער זיך דערמאָנען, אויב ער
גלוסט צום אייגענעם ווײַב, ניט פון מצווה וועגן". 446
~~חג, צמח אטלאס II, נ"י, ז' 357.~~ גראַדע, 7, 357.

60 - תנ"ך - 6

2. טרור. (עלט) דזוו דפּוּר.

1848 " |...| דו זאלשט ניט גלוסטין דאש ווייב פון

469 דיין חבר". ~~חח III, ושישאמיר, דף 14.~~ אוצרות הלכות 3, ב, 14.

1941 " זאָלסט ניט גלוסטן דײַן חבֿרס הויז". ~~תי,~~

441 שמות כ - 14, נ"י. תרגום יהואש,

ם ואס דאָס האַרץ גלוסט - אַלץ וואָס מע וויל.

1888 * " |...| האָב איך מיך נישט אָפּגעזאָגט פֿון קיין זאַך, |געגעסן| וואָס דאָס האַרץ גלוסט". ~~ממוס, דרינטשפינגערל I, ציט אויסג ווארשע 1913, ז' 226.~~ מענדלי, 3, 226.

1916 * " וואָס אײַער האַרץ גלוסט - דאָס געפֿינט איר דאָ אין די פּײַפּערס, אין די גאַזעטן". ~~שע, טאטל II, ציט אויסג נ"י 1937, ז' 173.~~ שלום עליכם, 8ב, 173.

<u>וויפּל דאס האַרץ גלוסט</u> – וויפּל מע וויל, אָן באַגרענעצן דעם סכום, כמות.

1873 " גנבֿים, בײַטל-שנײַדער רויבן, גזלנען <u>וויפּל זייער האַרץ גלוסט</u>". ~~ממוט, די קליאַטשע,~~ מענדעלע, 1, קאַנק 322420.

1968 " דערצו נאָך זײַנען זיי אַ פּאָר אַלטע טויבע חושימס. קען מען בײַ אים ריידן הויך, אַפּילו שרײַען <u>וויפּל דאס האַרץ גלוסט</u>". ~~חג, צמח אַטלאַס II,~~ ~~ב"ו, ז' 220.~~ [illegible], 7, 220.

<u>וואס די אויגן גלוסטן, סטײַעט נישט די קעשענע</u> (<u>שור</u>) – דער מענטש וויל האָבן אַ סך, אַלץ, אָבער ניט אַלץ קאָן מען זיך פֿאַרגינען צו קויפֿן.

וועז מע וואלט איינעם לאזן נעמען פון דער וועלט וואס זיין הארץ גלוסט, וואלט ער פארן צווייטן גארניט געלאזן (שור) – א רמז אויף דער זשעדנעקייט פון מענטשן, וואס ווילן אלץ אריינכאפן און פארגינען נישט דעם אנדערן.

ם גלושטן/גילושטן.

.1 ←-----

1716 " האט ער |גאט| זיא |די מענטשן| איין כח געגעבן וואו דורך זיא גילושטן צום בייא שלאף דז פון דען מענטש זאל ווידר איין אנדרר אין דיא וועלט קומן".

~~חה I, אמשטרדם,~~ תולדות הלכות, ד' דף קמג – I.

.2 ←---

... " אל תתאיו – נוט זולסטו גלושטן". רייכלין 8,

משלי, כג – ג.

63 גלג-ט

גלא- גלט [redacted].

" אונ׳ ניט עז ווערט גילושטן איין מאן דיין 1610

(טייטש-חומש)

לנד". ~~טח~~, שמות לד - כד. 449

" גלושטי ניט וואש דיר גאט ניט גיגעבן". 1739

ס׳ מבחר הפנינים, ~~הומבורג, תצ"ט,~~ דף י"ג - II. 454

גלוסטן זיך — אומפ. מאדאלער ווערב(געניצט
ס׳רוב מיט אן אנדער ווערב אין אינפיניטיוו ביי א
סוב. אדער פראנאם אין דאטיוו). וועלן, האבן
חשק. % ס׳איז זייער הייס, גלוסט זיך טרינקען
א סך. ס׳גלוסט זיך אים עפעס זיס.

1814 " זייא דיך נישט מקנא אין שלעכטע מענשן, לאז דיך
דיר נישט גלוסטן מיט זיא אין איינם צו זייך". 465
מס, 1, משלי, כד - א.

1873 " עס גלוסט זיך זיי נישט באגראבן צו ווערן
ערגעץ אין א לאך". ממוס, די קליאטשע, 476
ווילנע, ציט קאנק 154360.

1913 " |...| יענער אבן-טוב, וואס אים האט זיך
געגלוסט,// געלעגן איז די גאנצע צייט - ביי אים 494
אין ברוסט". יהואש, דור און נעבל, 5, ליד
"דער אבן-טוב", ד"ר,

1932 " אים האט זיך געגלוסט זי אפבאדן, ווי איר

486 קומט". ~~בערג, באם דניעפער I, האסקוועץ~~ לאָנגעלאָן,

~~ז' 127.~~ 127, 13.

1951 " לערן זיך פון קינדער, |...| אז זיי גלוסט זיך

477 עפעס - וויינען זיי". ~~זש, שקלאווער קינדער,~~

~~נ"י, ז' 5.~~ ענציקל., 7, 5.

פפ: גלוסטן זיך ווי א פארצויגענער בת-יחידה, ווי א

טראגעדיקער יידענע.

שור: דעם ארעמאן גלוסט זיך אלץ - ער וויל אלץ

האבן, ווייל ער האט ניט גארניט.

דעם ארעמאן טאר זיך ניט גלוסטן - געזאגט מיט ביטערער

איראניע, אז דער ארעמער מענטש דארף זיך באניגענען

מיט דעם וואס ער האט.

66 גלג-ל

פֿאַרן טויט גלוסט זיך – פֿאַרן שטאַרבן וויל דער מענטש האָבן אַלץ וואָס ער האָט ניט דערגרייכט פֿאַרן לעבן.

אז מע האט ברויט, זאל זיך ניט גלוסטן קיין צוקער=לעקער –

א) דער מענטש דאַרף ניט האָבן קיין גוזמאדיקע אַמביציעס; 2) אַז מע האָט עפּעס אַ זיכערע זאַך, זאָל מען זיך ניט יאָגן נאָך קיין אילוזיאָרישע זאַכן.

ם

גלושטן/גילושטין זיך.

1679 " דא רעדט חמור מיט איגן אונ' שפראך, מיינש זונש הערץ גילושט זיך נוך אייער טאכטר, ליבֿ, געבט זיא אים צום ווייב". בליץ, בראשית, לד – ח. 437

1723 " וויא זאל אייך גילושטן איבר מוט צי טרייבן גלייך אלז איר איביג זעלט לעבן". שה, שמחת הנפש, 470
אמשטרדם, דף כג – II.

67 — גלינ-ט

ג ל ו ס ט ע נ י ש - דאָס, =ן. 1. דאָס גלוסטן אַ סך, כסדר, לאַנג.

1938 "...| טאָגבוך-בלעטער וואָלט מען זיי געקאָנט רופֿן, לירישע אויסגוסן, בענקשאַפֿט און גײַסטיקע גלוסטענייש". ~~קאָר, שריפֿטן I, נ"י, ז' 178.~~ 504

דאַראַלניק, I, 178.

~~1961~~ 1946-1947 "דערמיט האָט זי בלויז געוועקט בײַ זיך און בײַם מאַן אַ גלוסטענייש |...|". ~~בערג, אויסגעוויילטע ווערק, מאָסקווע, ז' 678.~~ דערגעלסאָן, 17, 678. 497

1971 " רוסלאַנד האָט אירע פֿאַרכאַפּערישע גלוסטענישן לעגאַליזירט |...| אין יאַלטע". ט. אַמסטער, פֿשר, 166, 1/X, ~~זש' פֿאַ"ש, 1/X.~~ 503

2. (איר) משונהדיקער, קאַפּריזנער פֿאַרלאַנג. % קיינער הערט זיך שוין ניט אײַן צו אירע גלוסטענישן.

68 - גלגל

ג ל ו ס ט ע ר - דער, =ס. |ל 2| . בעל־תאוועניק.

69 - גלגל

ג ל ו ס ט ע ר י ש - אדי/אדוו. (שנש) וואָס איז פֿול
מיט גלוסטן.

1968 " דערצו וועלן מיר אויך זײַן עדות צו דערשײַנונגען
507 פֿון אַ גלוסטערישן |...| נאַציאָנאַליזם". י. מאור,
פּנים 9, ~~דש"י איק,~~ פסח-נומער, ז' 70.

70 — גליגל

?נ? ג ל ו ס ט ש א פ ט - די/דאס. (שנש) מצב/אייגנשאפט

צו גלוסטן.

1945 " ס'האט זיך די גלוסטשאפט איך מיר געמערט".

511 ~~אפא, יעקבס געצעלטן, נ"י.~~ א. אלומבאן, 3.

??נ — ג ל ו פּ ס ק – (שלש) סימבאָלישער נאָמען פֿאַר אַ ייִדישער
שטאָט געניצט דורך מענדעלע מוכר–ספֿרים, באַטײַט:
די שטאָט פֿון נאַראָנים, עם–הארצים. נאַר – p:glupi ;
Uk/R: глупий.

1864 " |...| דאָרט ווו דער וועג צעטיילט זיך, נעמט
מען זיך רעכטס קיין גלופּסק, און לינקס – ערגעץ
מענדעלע, 12
אַנדערש". ~~ממוס, דאס קליינע מענטשעלע~~, ציט קאַנק 1.

1908 " דאָס זענען די דריי זאַכן וואָס האָבן אָפּגעשטעמפּלט
דאָס פֿאַרציַיטיקע רוסישע ייִדנטום: גלופּסק –
אומוויסנהייט, קאַבצאַנסק – אַרמוט |=אָרעמקייט|,
טונעיאַדעווקע – פּוסטעפּאַסניקעס". ~~שע, אידישע~~
~~שרייבערס, ציט אלע ווערק, נ"י, ב'~~ שלום עליכם,
26, ח"ו 157.

505

72 . |וואסערע?| כעמישע סובסטאנץ . =ן. דער, - ג ל ו צ י ד ?נ?

1955 " מעלשפּייזן גיבן דעם אָרגאַניזם אַ קאָנטיקן

קוואַנטום גלוצידן". זש' פּאלקס-ביבליאָטעק, 525

נ' 4, אזע.

רעד: אפילו אין א גרויסער ענציקלאָפּעדיע ניט געפונען

אזא ווארט. ס'איז דא 'גלוצין', וואס לאזט זיך

אריינפּאסן אין קאנטעקסט פון דער ציטאַטע:

" כעמישע סובסטאנץ, זיס (100 -300 מאל זיסער

פון צוקער, מע ניצט עס פאר דיאַבעטיקער".

גלא-גלט [redacted].

73

גלוקאָזע - ~~די, בא.~~ (כעמיע, מעד)

ווייַנטרויבן-צוקער, אַ קוילן-הידראַט, איז זיס,
איז דאָ אין פֿאַרשיידענע געוויקסן און בעל-חיי-
אָרגאַניזמען; ווערט אָנגעווענדט אין קאָנדיטערייַ,
מעדיצין א"א.

1929 " די באַלאַסטונג |ביי צוקער-קראַנקייט| קען
דורכגעפֿירט ווערן מיט דער הילף פֿון גלוקאזע". 529
פֿון 70
~~זשׁ' טאָז, נומ' 1 - 2, ווארשע.~~

1972 " |...| קאַלציום צי א קליין פלעשעלע וויגאַנטאַל
איז נישט צום באקומען, שוין אָפּגערעדט פון גלוקאזע". 528
~~ה.~~ ראזענפארב, ~~דער בוים פון לעבן III, ת"א,~~
~~ז~~ ,3 .480

74 – גלג-6

גלוקצן – אוטור. קוואקען. מה"ד
clucken/glucken, glucksen

... "דגר – ער גלוקצט". רייכלין 8, ירמיה יז– יא.

|תי: אויסבריִען (הינדעלער); אין דייטש: קוואקען|. 535

?ג? ג ל ו ש – |דער? די?|, בא. 1. שטאַרק פֿינצטער.

רעד: שטאַמט מסתמא פֿון רוסיש глушь, וואָס באַטייט:

א) א געדיכט פאַרוואַקסן שטיק וואַלד;

ב) א פאַרוואַרפֿן מקום, א העק.

1879 " עס איז גלוש נאַכט, פֿינצטער, עס גייט א
קליינער רעגן, פֿון יענע רעגנס, וואָס נעמט|נעמען| 536
דורך די ביינער". ע. בלאשטיין, ~~פֿאר דעם נייען~~
~~זיסטעם, ווילנע,~~ ז' 3. 1, 3.

2. א העק, אַ פֿאַרוואַרפֿענער ישוב.

1886 " האלבע נאַכט איין אַ גלוש, אַרום און אַרום איז
פֿינצטער, חושך, דער ווינט פֿייפֿט". ~~רפאל,~~ פרץ, 74 537
נ' 6, ז' 168.

76 - 6-גלג

?נ? ג ל ו ש ע ן - טרוו. (סלאוו, נא) פּאַרטויבן.

% עס גלושעט מיר אין די אויערן"|ח. שעסקין, פֿלן, 90,

~~בישם~~ XVII - 1, 1957.| Uk: глушити; P: głuszyć.

רעד: ביַי אונדז (וואָלין) "(ה)לישען" (דעם 'ה' הערטמען נישט) און ס'רוב מיטן ווערבאלן פּרעפּיקס "פֿאַר(ה)לישען".

גלושפער דער, =ן. שעפּטשע, מורמל, שטילע
רייד; וויספּער.

1764 " אונ' דא הערט מן קיינם קיין ווארט ריידן
אונ' קיין גלושפר". יוסיפון, 5, ~~פיורדא,~~ 542
דף קיט – I – II.

78 - גלות

ג ל ו ת |גאלעס| - דער, =ן. 1. די צעשפרייטנונג

פֿון די ייִדן איבער פֿאַרשיידענע לענדער נאָכן פֿאַרטרײַבן

זיי פֿון ארץ=ישראל. % צום ערשטן מאָל האָט מען די

ייִדן פֿאַרטריבן אין גלות אין יאָר 587 פֿ"קר. די

ייִדן אין גלות האָבן תמיד געליטן פֿון רדיפֿות.

1828 " ביז וויא לאנג וועט מיין טאג פֿון גלות

558 קענן דיר מיט ביטערניש טאן קלאגן". אנ, סדר תקון

חצות.

1893 " דער ייִד אין גלות ווערט ?עלטן |?| אַ מאָל באַפֿאַלן

558/א פֿון גוייִשע באַסע=קאָמאַנדעניקעס, וואָס צערײַסן אים

זײַן בעטגעוואנד". פּייגענבוים, 1, 40.

1907 " אַזעלכע שענדלעכע אויסדרוקן, וואָס האָבן ?יך

593 געקאָנט אויסבילדן נאָר ביי אַ פֿאָלק, וואָס לעבט |...|

אָן אַ היים, אין גלות". שלום=עליכם, 18, 30.

79- גלות

1917 " די גרויסע איבערקערעניש אין דעם געדאַנק

פֿון דער ייִדישער אינטעליגענץ |...| האָט אַרויסגערופֿן 612

דעם צווייטן |...| פּעריאָד אין אונדזער געשיכטע אין

גלות, דעם אַסימילאַציאָנס-פּעריאָד". זשיטלאָווסקי, 5, 104.

1931 " |...| גלות, אומגליק, שלעג,// און פֿון בלוט

און אַפֿשײַך צייכנט אָן דעם וועג,// |...| און אַ 570

פֿריידגעשריי פֿון שעכטער, ווי ער שעכט". לייעסין, 1, 69.

1962 " דאָס מאָל וועלן ייִדן אויף אָן אמת זיך אריבערפּעקלען

קיין ארץ-ישראל. זיי קענען מער ניט איבערטראָגן 557

דען ביטערן גלות". י. שלאין, יזב, [illegible] 129, 6.

2. קאַלעקטיוו יידן אין דער צעשפּרייטונג (דיאַספּאָרע) בכלל אָדער אין אַ באַשטימטן לאַנד; תּפֿוצה/תּפֿוצות ישראל.

1935 "איך בין אַ ספֿרדי טהור און בין געשיקט פֿון מײַנע ברידער אין <u>גלות</u> ארײַן אײַך אָנצוזאָגן |...|". ~~באַש, דער שטן אין גאָריי, וואַרשע, ז' 42.~~ דאָס וועלטל, 42, 1.

1951 "עס וועט ניט זײַן קיין געזונטער <u>גלות</u>, אויב עס וועט ניט זײַן קיין געזונטע ארץ-ישראל 581
|...|". ל. שמעוני, ~~ידיעה ליטע I, נ"י,~~ פֿור, 106, 267.

1964 "וועט מיר רעדן וועגן דעם לאָזונג מיטן פּנים צום גלות, מיינען מיר די אַנטוויקלונג, נישט די אָפּוויקלונג פֿון גלות". 543
~~צום גלות;~~ ש. מאַרגאָשעס, ~~טמז,~~ פֿור, 69, VIII/29.

3. (פֿיג) דאָס אָפּגעפֿרעמט זײַן פֿון דעם היימלאַנד, פֿון אַ היים, דאָס וואַנדערן אין דער פֿרעמד.

81- גלות

1875 " דאָדורך מוזסטו אויף דיר מקבל זײַן גלות,
אַזוי ווי דער דין איז פֿון דעם וואָס הרגעט בשוגג". 555.
קהל חסידים, ז' כ"ו – מ.

1901/1900 " דערנאָך ערשט איז ער |דער ביאַלער רבי|
נעלם געוואָרן, אָפּגעהאַלטן אַ פּאָר יאָר 'גלות' און 620
איז נתגלה געוואָרן אין ביאַלע". פּרץ, 8, 103. ז' 103.

1924 " אפשר פֿאַרלאַנגט דער רבונו-של-עולם, אַז איך
זאָל האָבן גלות – וועל איך האָבן גלות". 625
אש, 8, 13.

1956 " אַ גורל פֿינצטערער, שטײ מיר בײַ,// דורך שׂרפֿות,
נײַע גלותן און גזטאַשטאָט". שומיאַטשער, 3, 76. 620/א

4. (אַפּט איראָניש) אָפּהענגיקייט פֿון עמעצנס ווילן,
קאַפּריזן, אונטערטעניקייט צו עמעצן. % ער איז אַ
שלימזל און איז אין גלות בײַ זײַן ווײַב.

1888 " דער קאַבצאַנסקער גלות איז דענסטמאָל אין הערשעלעס
אויגן באַשטאַנען פֿון גאַוורילאַ דעם שבת-גוי, וואָס
שנייַדט אָפּ די שבת-ליכט". ~~ממום, דאס ווינטשפינגערל,~~
~~צײַט אויסג ווארשע 1913, ז' 17.~~ מענדעלע, 3, 17.

... " ווער עס מיינט, אַז אַ בעל-עגלה איז אַ מענטש,
וואָס קיינער איז נישט מחויב צו לײַדן פֿון אים
גלות, האָט אַ טעות". ~~שע, לכבוד יום-טוב,~~ שלום עליכם,
~~28~~ 33/34, ~~ז~~ 118 |?198|.

1949 (?7) " איך האָב זיך דאָ אַרויסגערוקט, ווײַל איך בין
דאָך אין גלות". ~~סעג, מײַנע זיבן יאָר אין~~ 546
~~תל-אביב, ב"א, ז' 112.~~ סעגאַל [illegible], 10, 112.

0 גלות-אשור |...אַשור| - די צעשפּרייטונג פֿון די
עשרת-השבטים, וואָס זײַנען פֿאַרטריבן געוואָרן דורך
דעם אשורישן מלך סנחריב אין יאָר 722 פֿ"קר.

83

<u>גלות בבל</u> – די צעשפּרייטונג פֿון די ייִדן דורך נבֿוכדנצר, דעם מלך פֿון בבל אין יאָר 587 פּ"קר.

<u>גלות־געשיכטע</u> – די געשיכטע פֿון די ייִדן זינט דעם פֿאַרטרײַבן זיי פֿון ארץ־ישראל.

1955 " |...| די צוויי טויזנט יאָר <u>גלות־געשיכטע</u> קען מען לײַכט אַריבערהיפּערן |...|". ~~אפּא,~~ א. אַלמוזנינאָ, ~~געטראַכט מיט עברי־טײַטש, נ"י, ז' 149.~~ 149, 5. 592

<u>גלות־הנפש</u> |— האַנעפּעש| – גײַסטיקע אונטערטעניקייט, אַסימילאַציע.

1968 " דער <u>גלות־הנפש</u> איז איבער הויפּט שטאַרק אין די לענדער פֿון עמאַנציפּאַציע". <u>א. גאַלאמב</u>, פּאָן 38, ~~זש' גק,~~ נ' 64, ז' 111. 626

C, 261 A

גלות-השכינה — השכינע — דאָס פאַרוואָגלט ווערן פון דער שכינה גאָטס גייסט, וואָס איז לויט דער גלייבונג פון ארץ-ישראל, נאָכן חורבן פון בית-המיקדש.

1879 " און קלאָגט נעבעך שטארק אויף גלות השכינה, אויף די יונגאַטשעס וואס טוען משיחן אָפּהאַלטן".
א"ן, פ. א. ר., דער ארעמאַן, ווארשע, ז' 13.

1967 " מען הייבט זיך אויף אין מיטן דער נאכט, |...| און מען וויינט אויף דעם גלות-השכינה". 630
מ. אונגער, שמו, IX, 14/. (פּערז, 69)

גלות-ייִד — דער, =ן. ייד וואס לעבט ניט אין ארץ-ישראל, דער עיקר געמיינט דעם טיפּ, דעם כאראקטער פון יידן, געשאפן אין משך פון לעבן צווישן פרעמדע פעלקער.

1954 "מען דאַרף זיין א היפּש ביסל קאַליר־בלינד

|...| ניט צו דערזען, ווי אַפּט דעם גלות־יידס 634

התבטלות איז גאַר געווען א מאַסקע פאַר ביטול".

~~גריגן בלאַטעלעך פון א טאגבוך, נ"י, ז' 154.~~

ה. גרינבערג, 3, 154.

גלות=לעבן – דאָס, בא. דער שטייגער=לעבן פֿון ייִדן

אין דער צעשפּרייטונג.

1919 "דער ציוניזם איז דערי‌בער תמיד געווען קעגן

אונטער גאַנצן גלות=לעבן |...|". ~~זשיט. שריפטן XI,~~ 638

~~נ"י, ז' 144.~~ ח. זשיטלאָווסקי, 9, 144.

גלות=לאַנד – דאָס, ס'רוב אין מצ ~ לענדער,

יעדער לאַנד, וווּ ייִדן וווינען, חוץ ארץ=ישראל.

1955 "די פֿאַרווירקלעכונג פֿון דער אידעע פֿון ביקולטוריזם

וועט מעגלעך מאַכן דעם ייִדישן קולטורעלן קיום אין 565

די גלות=לענדער". א. טאַרטאַקאָווער, ~~דש' גק'~~, נ' 22, ז' 63. (פלוו, 38,)

גלות=מצרים |...=מיצראַים| – די תקופֿה ווען די

ייִדן זײַנען געווען שקלאַפֿן אין מצרים.

גלות ספֿרד |...=ספֿאַראַד| – די פֿאַרטרײַבונג פֿון

די ייִדן פֿון שפּאַניע (1492).

גלות-פּסיכאָלאָגיע — די, באַ. דער אופֿן פֿון פֿילן און דענקען פֿון ייִדן אין רעזולטאַט פֿון לעבן צווישן און אָפּהענגיק פֿון אַנדערע פֿעלקער.

1907 ... " אונדזערע שונאים, וואָס ווייסן נישט דאָס ייִדישע לעבן אין גלות און קענען נישט זײַן גלות-פּסיכאָלאָגיע, 643
שטעלן זיך פֿאָר, אַז א ייִד פֿאַרהאַסט א גוי און פֿאַראַכט אים". ~~שע, אין שטורעם, צײַט אַלע ווערק,~~ שלום עליכם, ~~ב' נ"י, 1944,~~ 18, 29.

גלות-רעגירונג — די, =ען. (נעאָל) רעגירונג פֿון אַ לאַנד וואָס ווערט געשאַפֿן און פֿונקציאָנירט אויף דער טעריטאָריע פֿון אַן אַנדער מדינה, ווײַל איר אייגענע טעריטאָריע איז אָקופּירט דורך אַ שונא. % בעת דער II וועלט-מלחמה איז די פֿראַנצויזישע גלות-רעגירונג בראש מיט דעם גענעראַל דע-גאָל געווען אין ענגלאַנד.

1954 " דאָס איז געווען אין 1943, סוף מאַי, |...|

87

האָט אַ באַרימטער בעלעמער ייִד – שמואל זיגלבוים, 644

דער יידישער פֿאָרשטייער ביי דער פּוילישער גלות-רעגירונג

אין לאָנדאָן – פֿאַרגליווערט דאָס האַרץ פֿון דער וועלט

מיט זיין זעלבסטמאָרד". ב. אלקוויט, יזב ~~מעסס~~ 652, 10

~~יאהאנעסבורג, ז' 652.~~

פּפֿ: ביטער ווי דער גלות – ווען עפּעס וואָס איז

זייער שלעכט, אומגליקלעך.

לאַנג ווי דער (יידישער) גלות – ווען עפּעס, וואָס איז

אָדער געדויערט זייער לאַנג.

1895 " די שאָטנס פֿון די ביימער ציִען זיך אַלע

לאַנג, ווי דער יידישער גלות". ~~שע, טוביה,~~ שלום עליכם, 596

~~ציט אויסג נ"י 1944, ז' 18.~~ ד, 18.

88 [redacted]. גלא-גלט

1953 " געצויגן האט דער טאג זיך לאנג, // לאנג און

ביטער ווי דער גלות". נ. קראשינסקי, יזב, 3, 456. 619

~~יזב פ׳ באראנאוויטש, ת"א,~~ 456.

פוול: אזוי לאנג זאל דער יידישער גלות געדויערן —

ווינטשעוואניע געזאגט וועגן עפעס וואס געדויערט

אדער וועט געדויערן ניט לאנג.

לייזן אונדזן אויס, גאטעניו, פון גלות און פון בעלי-עגלות —

שפאסיקע ווינטשעוואניע, דערקלערט זיך דערמיט וואס

די אמאליקע בעל-עגלות האבן געהערשעוועט איבער די

פארשוינען (פאסאזשירן).

שון: א מאן איז א גלות, אבער דער גלות זאל לאנג אנהאלטן —

אקצענט אויף 'דער', געמיינט, אז זאל דער מאן לעבן

לאנג, אויב אפילו מע דארף זיין צו אים אונטערטעניק

אדער ליידן פון אים.

89- גלות

אפריכטן גלות - 1. אוועקגיין פון דער אייגענער שטאט אדער לאנד, וואנדערן אין נויט א יבער פארשיידענע ערטער, ווי א תשובה פאר זינד אדער כדי צו פארפולקומען זיך מאראליש.

1867 " אין יענע צייטן פלעגן זיך צו געפינען אויך גרויסע לייט, למשל, גרויסע דרשנים און אפט נאך גרויסע גאונים און גרויסע צדיקים, וואס פלעגן זיך פארקליידן פאר שלעפערס און פלעגן גיין גלות אפריכטן". 604
דיק, 27, 39.

1935 " ביזטער דער צדיק צו פוס, א פארשטעלטער, // אפריכטן שטילערהייט גלות". ליעסין, 3, 140. 604/א

1957 " מען האט נאך באדארפט אפקומען פאר זינד דורך אפריכטן גלות, ווייל "גלות מכפר עון"". 641
ה. צייטלין, (1) 254 - 255.

2. מאַטערן זיך ביים עמיגרירן, בכלל - ליידן צרות.

% ער האָט געליטן גלות אין פֿינצטערן שאָפּ.

1940 " זי וועט זיך |...| מוזן באַהאַלטן, אויסשטייין

פֿורענוק, אָפּריכטן גלות". ~~קאר II, נ"י, ז' 195.~~ 616

דאַוואַליק, 2, 195.

גלות-אָפּריכטער - דער, =ס. דער וואָס ריכט אָפּ גלות.

1877 " אַ טייל ווארען |=זיינען געוועזן| אומפּאַרנדע

מגידים, |...| גלות-אָפּריכטער". ~~אמד~~, דיק, 84, 21. 605

~~דער שבעים מאלציט, ווילנע, ז' 21.~~

1957 " ווענן אַזאַ גלות-אָפּריכטער דערציילט שלמה

מיימון אין זיין אויטאָביאָגראַפֿיע |...|". 623

ה. צייטלין, ~~ארײנפיר |...|, נ"י, ז' 255.~~ (1), 255.

.1 ←---

1666 " הש"י וויל אונז ניט מער אין **גלות** לאזין //
מיר ווערין באלד הערין שופר משיח בלאזין ". 568
~~יעקב טויסק,~~ איין שיין נייאליד פון משיח.
~~אמשטרדם,~~ דף ב.

1732 " ווילשטו העלפן אלז מיר זאל אויש דען גלות
אויש גיליזט ווערן, מושטו פון תשובה און תפילה 599
ניט אפקערן". עיון יצחק. ~~בערלין,~~ דף 11 - I.

-----> 2.

1796 " אונזרי שולן היישן אין **גלות** אונזר קליין
בהמ"ק |=בית המקדש| דז די שכינה דרינן רואט". 599 ~~606~~
~~י. מ. עפשטיין,~~ דרך הישר לעולם הבא, שקלאוו,
~~תקנ"ו.~~

92 — גלגל-ט

גלא-גלט [redacted].

<u>גלות השכינה</u> .

1706 " וועלכר מענש וויל גר ניט ארטין צער פון

606 ישראל <u>וגלות השכינה</u> און גיאט לאויטר תענוגים נאך

|...|". ~~קה, פפד"מ~~ דף סט - I.

קב הישר, ד, ו

93 - גלות

[גאָלעסדיק]

גלותדיק – אַדי/אַדוו. פֿון גלות, שייכדיק צו גלות. % מע האָט געשטרעבט צו באַפֿרייַען זיך ניט בלויז פֿון די **גלותדיקע** פּרנסות, נאָר אויך פֿון דער **גלותדיקער** מורא פֿאַרן גוי.

1973 " ייִדן אין גלות זייַנען נישט געווען, ווי מען מיינט, שטילע הכנעהדיקע אָננעמערס פֿון די **גלותדיקע** צרות". מ. שטאַרקמאַן. ~~פאר~~ 18/II.

פֿאָר, 155,

94 - גלות־6

גלותיזם |גאַלוסיזם| - דער, באַ. אידעאָלאָגיע, וואָס איר עיקר באַשטייט אין באַיאָען די מיגלעכקייט פֿון אַ פֿול יודיש לעבן אין די תּפֿוצות, להיפּך צום ציוניזם. % דער חורבן פֿון יידישן לעבן אין אייראָפּע בעת דער צווייטער וועלט־מלחמה האָט געשטעלט אונטער אַ גרויסן ספֿק די טעאָריע פֿון **גלותיזם.**

|| **גלותיסט** |גאַלוסיסט| - דער, =ן. אַנהענגער פֿון גלותיזם.

95. גל

ג ל ח |גאַלאַך| - דער, =ים. |גאַלאַכים|. ~~[illegible]~~ קריסטלעכער
גייסטלעכער; כומר. % קאַטוילישער גלח.
פּראָטעסטאַנטישע גלחים.

1873 " א יידישער סוחר בעט אין דעם נאָמען פון אַלע
665 זיינע ברידער |יידן| דעם דאָרטיקן גלח, אַז ער זאָל
אויף זיי רחמנות האָבן". מענדעלע, 1, ~~[illegible]~~ קאַנק 340380.

1907 " |...| האָט זיך אָנגעהויבן צו ציען אַ שנירל
650 פון מענטשן |...| און געגאַנגען מיט די הייליקע
בילדער, מיטן גלח אין מיטן". שלום עליכם, 18, 84.

1936 " אויסבויען זיך אַן אייגענע שול, ווי די דייטשע
650/א יידן אין אויסלאַנד, אַריינשטעלן דאָרט אַן אָרגל,
ווי אין אַ טומאה, און דער חזן וועט בלעקערצן, ווי אַ
גלח". י. י. זינגער, 6, 15.

96- גל

1960 "די גלחים, און באַזונדערש די יעזויטן, האָבן געפּרעדיקט קעגן די ייִדן, אַרויסגעלאָזט קעגן זיי פּאַשקווילן". באַשעוויס, פֿער, 155, 9/XII. 677

|| גלחטע |גאַלעכטע| - די, =ס. 1. די פֿרוי פֿון אַ גלח.

1969 "איין מאָל איז געווען ביי אונדז אַ 'בלימלטאָג' איך בין געגאַנגען מיט דער גלחטע קליייבן נדבות". י. פּערלאָוו, פֿער 155, 27/VII. 683

2. (זק) קריסטלעכע גייסטלעכע, אַ פֿרוי. % ביי די פּראָטעסטאַנטן אין די פֿאַראייניקטע שטאַטן זיינען שוין דאָ אויך גלחטעס - פֿרויען וואָס פֿירן אָן מיט אַ געוויסער קריסטלעכער עדה.

97. — גל

גלחל | גאַלאַכל | - דאָס, =ען. (ביטול) אַ גלח.

1954 "דאָס גלחל בייגט זיך אַריבערן טיש און טוט מיר

688 אַ פֿרעג בלחש: פֿון דײַטשן אַפּשטאַם?" ~~גריגו~~, א. גרינבערג,

~~בלעטלעך |...|, נ"י, ז' 253.~~ 3, 253.

?נ? גלחניצע - די, =ס. (זן) פֿריסטערין.

1958 "די גלחניצע איז, פֿאַרשטייט זיך, אַליין דאָס

689 מעדיום... דורך איר מויל גיבן די גײַסטער די

ענטפֿערס". ב. ר. באַך, ~~הש' אַמעריקאַנער~~ פֿור, 18, XI/5.

פּויל: <u>פון אַ מלאך אַ גלח</u> / געזאָגט ווען מע ריכט
זיך אויף עפּעס גוטס, איינגענעמס, און ס'באַקומט
זיך פֿאַרקערט.

<u>אַז מע דערמאָנט אַ מלאך, קומט אַ גלח</u> - געזאָגט (פֿאַר זיך,
שטילערהייט) ווען מע ריכט זיך אויף אַ גוטן גאַסט,
און ס'קומט אַן אומגעוווּנטשענער.

<u>פֿאַר אַ טויבן גלח קלינגט מען ניט צוויי מאָל</u> (<u>שור</u>) -
ס'איז אַ שאָד די טירחה צו געבן צו פֿאַרשטיין נאָך
אַ מאָל אַזאַ מענטשן, וואָס וויל ניט אָדער קען ניט
פֿאַרשטיין, וויל ניט הערן וואָס מע זאָגט אים.

<u>איינגלייבעניש</u>: <u>אַז מע באַגעגנט אַ גלח, האָט מען אַ</u>
<u>גוטע וועטשערע</u>.

99 גלגלט

גלח.

"|...| אונ' ער |...| האט בפונדן דז עז גשעהן 1743

איז דורך דיא בטריגרייא פון דיא (גלחים)". 671

~~א. מן,~~ שארית ישראל, ~~אמשטרדם,~~ דף צ"ט -II.

100 – גלג-ט

ג ל ח ו ת |גאַלכעס| – דאָס/די. (עלט) 1. בלל גלחים, קריסטלעכער קלער.

1834 " אבער די יהודים און די פריצים און די גלחות און שטודענטים זיינען געשטאַנען אַרום דער שלאָס און האָבן זיך געוואָרפֿן פֿאַר די פּוחזים און האָבן אַרויס געשאָסן". מעשה גדולה מן אומן, 2. ~~סודילקאוו, ציט הש[ ].~~ 678

1960 " דער שלל פֿאַרבן אויף די ווענט-מאַלעריַיען, אויף דער קליידונג פֿון דער גלחות". ה. גמזו, פֿוו, 38, ~~זש' גק,~~ נ' 38, ז' 52. 682

2. לאַטיַין, די לאַטיַינישע שפּראַך.

1. <----

1712 " |...| צוויי יהודים |...| זיין ווידר גיקומן

690. אין פולין נאך לובלין אונ האבן איין קליין ספר אין
טייטש לאזן דרוקן |...| אבר דש ספר איז דורך דאש
גלחות אין ווארשויא פר ברענט גיוואורדן".
~~|איבז?|, מנשה בן ישראל,~~ מקוה ישראל,
~~פפד"מ, תע"ב,~~ דף כב - I.

2 <-----.

1679 " |...| אונ ציט נאך ארם ההרים (וועלכיש אים
679 גלחות הייסט מעסאפאטאמיאם) צו דער שטאט נחור".
בליץ, בראשית, כד - י'.

1700 " אויך האב איך גפונדן איין מעשה אין איין גלחת
691 בוך, האב איך עשמעתיק גווען אויף לשון הקודש דער
ווייל איך דרינען גזעהן האב שטראף רייד אונ גוטי
הנהגות". ~~איבז ר' אליקים חזן |...|,~~
~~ר' שלמה ויינגא,~~ שבט מוסר, ~~אמשטרדם,~~ דף ע"ב - I.

102 גלגל

ג ל ח י ש |גאַלאָכיש| - אַדי/אַדוו. (ווי) פֿון אַ גלח/

גלחים, שײַכדיק צו גלח/גלחים. % אַ גלחישע

סוטאַנע. די דרשה זאָגט ער מפּט אַ גלחישן ניגון.

1895* " און בויכיק צעשמעלצט זיך דאָס גלחישע

פּרעפּלען, // און גלעזערדיק גלאָצן די גלחישע 684

קאַלטע, // אין חלב פֿאַרשווומענע אויגן".

~~אל, צווייי תפילות, ציט לידער און פּאעמען III,~~

~~ג"י, 1938, ז' 19:~~ ליטסין, 3, 19.

1902 " א צבֿועקיש **גלחישע** גאווה פֿון דעם עטיקער, וועלכער דאַנקט דעם אייבערשטן |...| וואָס ער איז ניט אַזאַ בעל-עבֿירהניק, ווי אַן אַנדער מאַרקסיסט, רחמנא לצלן". איבז |ווער?|, ק. קאַוטסקי, די קאָנסום-גענאָססענשאַפטען, ~~לאָנדאָן~~ ז' 15.

1974 " ער איז אַרויסגעקומען אין **גלחישע** קליידער, אַן אַ באָרד |...|". י. עלבערג, ~~אויפֿן שפּיץ פּען~~ 686
א מאַסט, ~~מאָנטרעאַל, ז' 839~~ 2, 839.

[illegible handwritten Hebrew note]